

Stemningsbilleder fra det grønlandiske sundhedsvæsen

Image... Marie Louise Malmstrøm

Is i Maven! 156 dage som kirurg i Nuuk

Frydenlund 2022, 175 sider - 249 kr.

Bogen indeholder righoldige dagbogsnotater om en dansk kirurgs hverdags- og arbejdsliv i og omkring Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk Grønland. Stilen er poetisk og humoristisk, hvilket skaber sansemættede fortællinger om et møde med de skønne, voldsomme og modsætningsfyldte betingelser for menneskeliv, arbejde og natur i Grønland. Efter sigende skulle Paornánguaq Helene Kleists grønlandske oversættelse også prikke til den grønlandske læsers sanser.

Bogens grafik med blå isskisser introducerer bogens gennemgående tema om synet, lyden og fornemmelsen af is og sne i bidende kulde i vindstød på 43,1 m/sek., "iskrystaller på øjenvipperne" og forvandling til forårets lyd af rislende vand.

Isen og sneen medvirker også til flere af bogens tragiske skæbnefortællinger. Fire venner på skitur ender med tre lig som graves ud af en sprække i klipperne og én stærkt afkølet, som overlever. Eller to personer, som man stadig taler om, der blev hårdt kvæstet under den sne, der slap taget på Brugsen i Nuuk i foråret 2019.

Skæbnefortællingerne illustrerer mulighedsbetingelserne i sundhedsvæsenet i Grønland med ventetider og andre problemer, der er vejrrelaterede. "I dag begik jeg en fejl", konstaterer kirurgen tørt, ved ikke at fjerne den raske blindtarm, for hvad sker der med drengen, hvis han sner inde i en lille bygd med en blindtarmsbetændelse?

Befolkningens sundhedstilbud er spredte i dette store land med få indbyggere: "Hvis man [befolkningen] er heldig, bor der en sygeplejerske". Det betyder modsat, at en kirurg, som her, efterlades alene om at træffe svære beslutninger. I flere dagbogsnotater hyldest kollegaerne da også for deres humor og snilde i gennemførelse af kirurgi i Grønland, hvor den nærmeste hjælp måske er Rigshospitalet, der ligger 3.532 km fra Nuuk.

En nyuddannet sygeplejerske anerkendes også for umulige arbejdsbetingelser i et fjernt lægecenter: "Ikke alene varetog hun alle sygeplejemæssige opgaver. Hun agerede også portør, laborant, sekretær, socialrådgiver, rengøringskone, psykolog, telefondame og radiograf. Hun gik ned med stress derude i intetheden".

Bogens mange skæbnefortællinger står uafsluttet. Men de abrupte sætninger og poetiseringer illustrerer på glimrende vis bogens titel 'Is i maven', der ikke blot er en smuk ordleg, der skriver sig ind i is og vinter i Grønland, men som formentligt også henviser til en fysisk følelse i en kirurgs krop – et knugende håb om at det går godt. Bogen er righoldig på fortællinger og tanker om menneskers hverdagsliv i Grønland og kan stærkt anbefales, selvom det er en fortælling om Grønland og dets folk set med en dansk kirurgs briller, der skal suppleres med grønlandskfødtes egen fortælling om dét at være det "stolte folk".

Carsten Juul Jensen, sygeplejerske, ph.d., adjunkt ved Sygeplejerskeuddannelsen, Institut for Sundhed og Natur, Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet i Nuuk

Perfekt opslagsbog til at forstå forskning

